

POSELSTVÍ SVATÉHO OTCE FRANTIŠKA K POSTNÍ DOBĚ 2018

„Protože se značně rozmůže nepravost, ochladne u mnoha lidí láska“

(Mt 24,12)

Drazí bratři a sestry,

znovu se k nám blíží Pascha Páně! Pro přípravu na velikonoční svátky nám Bůh ve své prozřetelnosti každý rok nabízí postní období jako „svátostné znamení našeho obrácení“.¹ To nás vybízí a zároveň nám umožňuje, abychom se celým srdcem a celým životem vrátili k Pánu.

Tímto poselstvím chci i letos celé církvi pomoci, aby tento čas milosti prožívala s radostí a v pravdě. Přitom se chci inspirovat Ježíšovými slovy z Matoušova evangelia: „Protože se značně rozmůže nepravost, ochladne u mnoha lidí láska“ (24,12).

Tato slova se objevují v kázání o konci časů a zazněla v Jeruzalémě, na Olivové hoře, kde později začalo Pánovo utrpení. V odpovědi na otázku učedníků Ježíš předpovídá velké strasti a popisuje situaci, ve které se společenství věřících může snadno ocitnout: uprostřed bolestných událostí, kdy falešní proroci svedou lid na scestí a v mnoha srdcích ochladne láska, která je jádrem evangelia.

Falešní proroci

Zaposlouchejme se do evangelního úryvku a snažme se porozumět, do jakého převleku se tito falešní proroci skrývají.

Mohou se jevit jako „zařikávači hadů“, kteří manipulují lidskými city, aby druhé zotročili a odvedli tam, kde je chtějí mít. Kolik jen Božích dětí je hypnotizováno chvilkovým potěšením, které si pletou se skutečným štěstím! Kolik jen mužů a žen je uchváčeno snem o bohatství, který z nich činí jen otroky zisku a malicherností! Kolik jen jich žije v přesvědčení, že si vystačí sami, a nakonec se stávají obětmi vlastní samoty!

Falešní proroci mohou být také „šarlatány“, nabízejícími z utrpení snadná a okamžitá východiska, která se ale brzy ukážou být naprosto bezcenná. Kolika jen mladým lidem se nabízí falešný všelék v podobě drog, vztahů na jedno použití a snadného, ale nepoctivého zisku! A kolik dalších jich je lapených do osidel výhradně virtuální existence, v níž se vztahy jeví jako snadnější a rychlejší, ale nakonec se projeví jako bezcenné! Tito podvodníci nabízejí věci bez skutečné hodnoty, a přitom lidi zbavují všeho nejcennějšího: důstojnosti, svobody a schopnosti milovat. Je to pokušení marnivosti, kvůli kterému se naporujeme jako pávi, ale nakonec se dočkáme jenom

¹ *Římský misál*, 1. neděle postní, vstupní modlitba.

výsměchu, kterého se nelze zbavit. A není divu: ve snaze zmást lidské srdce d'ábel, tento „lhář a otec lži“ (Jan 8,44), odjakživa předkládá zlo jako dobro, faleš jako pravdu. Každý z nás je proto vybízen, aby se zahleděl do srdce a zkoumal, zda se nestává obětí těchto falešných proroků a jejich lží. Musíme se naučit neulpívat na tom, co se nabízí jako první dojem, ale dívat se pod povrch a zkoumat, co v našem srdci zanechává dobré a trvalé stopy, protože to pochází od Boha a slouží nám to ke skutečnému dobru.

Zamrzlé srdce

Dante Alighieri ve svém popisu pekla představuje d'ábla, jak sedí na ledovém trůnu,² uprostřed mrazivého osamocení bez lásky. Ptejme se: Jak se stane, že v nás ochladne láska? Jaká znamení nám naznačují, že v nás láska začíná chladnout?

Lásku víc než co jiného ničí chamtivost po penězích, „kořen všeho zla“ (srov. 1 Tim 6,10). Brzy ji následuje odmítání Boha a jeho pokoje, kdy před útechou z jeho slova a svátostí dáváme přednost své opuštěnosti.³ To vše vede k násilí obracejícímu se proti každému, koho považujeme za hrozbu pro své „jistoty“: proti nenarozenému dítěti, proti nemocnému starci, proti přicházejícímu hostu, proti cizinci anebo proti bližnímu, který nesplňuje naše očekávání.

Němým svědkem této ochládající lásky je také stvořený svět. Země je otrávena odpadem, odhozeným z nedbalosti anebo kvůli vlastním zájmům. Moře, sama znečištěná, ukrývájí ostatky nesčetných ztroskotaných obětí nucené migrace. Nebesa, podle Božího záměru vzniklá proto, aby mu zpívala chválu, rozdírají stroje, ze kterých se dolů snáší nástroje smrti.

Láska může ochladnout také v našich společenstvích. V apoštolské exhortaci *Evangelii gaudium* jsem se pokusil popsat ty nejviditelnější projevy takového nedostatku lásky. Jsou jimi sobectví a duchovní lenost, sterilní pesimismus, pokušení k uzavírání se do sebe, vzájemné válčení a také mentalita zesvětštění, kvůli níž se zajímáme jen o to, co je vidět, a tak polevuujeme ve svém misijním nadšení.⁴

Co máme dělat?

Možná ve svém nitru anebo okolo sebe zpozorujeme znamení, která jsem právě popsal. Tehdy nám však církev, naše matka a učitelka, společně s mnohdy hořkým lékem pravdy

² „Panovník toho bolestného kraje / od půli prsou z ledu trčel v díře“ (Dante Alighieri, *Peklo*, XXXIV, 28–29; český překlad O. F. Babler – J. Zahradníček, Vyšehrad, Praha 1952).

³ „Je pozoruhodné, že máme častokrát strach z útěchy, z toho, že budeme potěšeni. Ba dokonce se cítíme bezpečnější ve smutku a bezútěšnosti. Víte proč? Protože ve smutku si připadáme takřka jako protagonisté, zatímco v útěše je protagonistou Duch Svatý!“ (papež František, *Promluva před modlitbou Anděl Páně*, 7. prosince 2014; český překlad M. Glaser, RadioVaticana.cz).

⁴ Srov. papež František, *Evangelii gaudium*, č. 76 – 109 (český překlad M. Glaser, Paulínky, Praha 2014).

nabízí v tomto postním období také sladký a uzdravující prostředek modlitby, almužny a postu.

Když věnujeme více času *modlitbě*, umožníme svému srdci, aby se zbavilo všech skrytých lží, kterými sami sebe klameme,⁵ a našlo útěchu v Bohu. On je náš Otec a chce, abychom měli život.

Almužna nás osvobozuje od chamtivosti a pomáhá nám vidět ve svém bližním bratra nebo sestru: to, co mám, nikdy nepatří jenom mně. Jak bych si přál, aby se almužna pro každého z nás stala skutečným životním stylem! Jak bych si přál, abychom jako křesťané následovali příklad apoštolů a v dělení se o majetek viděli hmatatelný doklad společenství, které v církvi žijeme! Posloužím si proto slovy, kterými svatý Pavel vybízí korintské křesťany, aby uspořádali sbírku na církve v Jeruzalémě, „neboť vám to bude k užítku“ (2 Kor 8,10). Obzvlášť to platí v době postní, kdy mnohá společenství konají sbírky na pomoc církvím a lidem v nouzi. Přesto bych si přál, abychom také při našich každodenních setkáních vnímali, že kdykoli nás bratr prosí o pomoc, obrací se na nás sám Bůh. Každou almužnou se zapojujeme do péče, kterou Bůh ve své prozřetelnosti projevuje všem svým dětem. Pokud dnes skrze mě pomohl mému bratru, nemůže se zítra postarat i o mé potřeby? Nikdo totiž není štědřejší než Bůh.⁶

Půst oslabuje naše sklony k násilí, odzbrojuje nás a je významnou příležitostí k růstu. Na jednu stranu nám umožňuje prožít, co musejí snášet lidé postrádající i to, co nezbytně potřebují, lidé den co den sužovaní hladem. Na stranu druhou odráží stav našeho vlastního ducha, který hladoví po dobru a žízní po životě v Bohu. Půst nás probouzí a působí, že jsme vnímavější vůči Bohu i bližnímu. Oživuje naši touhu poslouchat Boha, který jediný dokáže utišit náš hlad.

Přál bych si, aby můj hlas dosáhl i za hranice katolické církve a dostal se k vám všem, mužům a ženám dobré vůle, kteří jste otevření zaslechnout Boha. Možná vás tak jako nás zneklidňuje, jak se světem šíří neklid, možná vám dělá starosti chlad, který ochromuje srdce i skutky, a možná pozorujete, jak slábne vědomí, že tvoříme jednu lidskou rodinu. Přidejte se tedy k nám, abychom společně prosili Boha, společně se postili a společně nabízeli to, co máme, svým bratřím a sestrám v nouzi.

Velikonoční oheň

Především vybízím vás, kdo patříte k církvi, abyste na cestu postem nastoupili s nadšením a nechali se podpírat almužnou, postem a modlitbou. A kdyby se občas zdálo, že plamen lásky v mnoha srdcích začíná skomírat, vezme, že pro Srdce Boží to nikdy neplatí! On nám stále dává nové příležitosti, jak znovu začít milovat.

Jedním z takových okamžiků milosti bude i letos iniciativa „24 hodin pro Pána“, která celé společenství církve zve, aby přijalo svátost smíření spojenou s eucharistickou adorací. V roce 2018 se inspiruje slovy žalmu „u tebe je odpuštění“ (130,4) a uskuteční

⁵ Srov. Benedikt XVI., *Spe salvi*, č. 33 (český překlad P. Brož, Paulínky, Praha 2008).

⁶ Srov. Pius XII., *Fidei donum*, č. III.

se od pátku 9. března do soboty 10. března. V každé diecézi zůstane po čtyřadvacet souvislých hodin otevřen alespoň jeden kostel a nabídne příležitost k eucharistické adoraci i svátostné zpovědi.

Při vigilií Zmrtvýchvstání budeme znovu slavit jímavý obřad rozsvícení velikonoční svíce: toto světlo získané z „nového ohně“ postupně přemůže temnotu a osvětlí bohoslužebné shromáždění. „Ať slavné Kristovo vzkříšení naši tmu ve světlo promění,“⁷ abychom všichni mohli znovu prožít to, co zažili učedníci na cestě do Emauz. Budeme-li naslouchat Božímu slovu a čerpat posilu z eucharistického chleba, bude i v našem srdci stále vroucněji planout víra, naděje a láska.

Ze srdce vám žehnám a modlím se za vás všechny. Nezapomínejte se, prosím, modlit i vy za mě.

Vatikán 1. listopadu 2017
slavnost Všech svatých

František

⁷ *Římský misál*, slavnost Zmrtvýchvstání Páně – vigilie, obřad velikonoční svíce (české vydání z roku 1983).